

A Lósy Imre Alapítvány Kuratóriumának

3/2016. (II. 26.) határozata

A Kuratórium határozott arról, hogy pályázatot ír ki 'Korszerű oktatási módszerek a minőségi jogászképzésért' címmel, a csatolt pályázati felhívás szerint.

2016. február 26.

Pályázati felhívás: Korszerű oktatási módszerek

A Lósy Imre Alapítvány a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karáért ösztöndíjpályázatot hirdet a PPKE JÁK oktatói és kutatói számára az alábbi feltételekkel:

1. Pályázhatnak a PPKE JÁK teljes vagy részállású oktatói és kutatói, akik a PPKE JÁK bármely képzésén kötelező, szabadon vagy kötelezően választható tantárgyat rendszeresen oktatnak.

2. A pályázat célja, hogy ösztönözze olyan új oktatási módszerek, „jó gyakorlatok” kialakítását, alkalmazását és terjesztését, továbbá máshol már alkalmazott és közkinccsé vált helyes módszerek átvételét, amelyek hozzájárulnak a minőségi jogászképzés megvalósításához.

3. A pályázatra vonatkozó tartalmi követelmények:

legalább 10.000, de legfeljebb 15.000 karakter terjedelemben írja le:

A) egy, a pályázó által oktatott tantárgy (kötelező tárgy esetében lehet külön a tárgyhoz tartozó gyakorlat is) vonatkozásában:

- a. a tantárgy keretében átadandó ismeretanyag rövid vázlatát (tematikus egységeit),
- b. az elsajátítandó szakmai kompetenciákat,
- c. s azt, hogy ezek a pályázó szerint hogyan illeszkednek a jogászképzés egészébe;

B) az A) pontban meghatározott kompetenciák elsajátítását segítő oktatási módszer(ek)e)t, különös tekintettel az ún. „Z” generáció sajátosságaira;

C) a B) pontban leírt oktatási módszer(ek) alkalmazása során összegyűlt tapasztalatokat.

A pályázat értékelése során különös súllyal esik latba a B) pontban leírandó oktatási módszer, illetve módszerek bemutatása, valamint az A) pontban az átadandó ismeretanyagon túlmenően meghatározott egyéb tényezők kifejtése.

4. Az ösztöndíjas támogatás mértéke 100.000,- Ft. Az ösztöndíj aktuális lehetősége, az odaítélt ösztöndíjak száma az Alapítvány mindenkor anyagi helyzetének megfelelően esetenként kerül meghatározásra.

5. A pályázatok benyújtásának határideje folyamatos. Ugyanaz a pályázó csak korábbi pályázatának benyújtását követően legalább egy év elteltével nyújthat be újabb pályázatot. Újabb pályázatot a kuratórium csak akkor támogat, ha az érdemben új.

6. A pályázatokat Word formátumban, elektronikus levélben, a pályázat jellegétől függően esetleges digitális mellékletekkel együtt kell benyújtani a losy@jak.ppke.hu címre.

7. Az Alapítvány kuratóriuma a beérkezett pályázatokról február 28., május 31. és október 31. után 30 napon belül hozza meg döntését.

8. A nyertes pályázatokat az Alapítvány – a pályázó nyilatkozatától függően – az Alapítvány honlapján nyilvánosan vagy csak a PPKE JAK oktatói számára elérhető módon hozzáférhetővé teheti.

ÚTMUTATÓ

a Lósy Imre Alapítvány „*Tananyagfejlesztési*”, valamint „*Korszerű oktatási módszerek*” c. pályázati kiírásához

A jelen Útmutató NEM azért készült, hogy a pályázókra különleges, a jogtudományi felsőoktatástól idegen módszertani terheket tegyen. Annak megfogalmazásakor a Lósy Imre Alapítvány Kuratóriumát elsősorban az a tapasztalat vezérelte, amely vélhetően Karunk minden oktatójának közös tapasztalata: a jogi felsőoktatásba az utóbbi években felvett hallgatók sok tekintetben új kihívások elé állítanak bennünket. Oktatói munkánk eredményessége tehát intenzív tapasztalatcserét, s módszertani megújulást kíván. Ehhez járul az a napjainkban gyakran megfogalmazott igény, hogy oktatásunk még inkább gyakorlatorientált legyen. E tényezőket szem előtt tartva ajánljuk végiggondolásra az alábbi szempontokat.

I. Didaktikai alapfogalmak a tantárgy keretében elsajátítandó kompetenciák megfogalmazásához

Az alábbi didaktikai fogalom-meghatározások¹ célja a pályázat értékelése szempontjából nem elsősorban az, hogy azokat a pályázó pedagógia tudományi egzaktussággal alkalmazza saját oktatói munkájára, hanem az, hogy ***ezek mentén gondolja végig*** saját tantárgya oktatásának célját, meghaladva azt a paradigmát, mely szerint a jogi oktatás pusztán a „(tételes) tananyag átadása”, egyúttal előtérbe állítva a jogászképzés során kifejlesztendő gyakorlati kompetenciákat.

Az első öt fogalom-meghatározás támpontot ad a felsorolásban hatodikként szereplő „kompetencia” fogalmának megértéséhez és a pályázatban való kifejtéséhez.

Fogalmak:

1. „*Attitűd*”: tartós beállítódás, értékelhető viszony valamilyen tárgy, személy, jelenség, gondolat vagy érték irányában. Közvetlenül nem látható, csak következtetni lehet rá a személy cselekedetei, reakciói alapján.

(A jogász hivatás szempontjából releváns attitűd lehet például a felelősségvállalás egy megbízás végig viteléért, az alkotmányos jogrend iránti elkötelezettség, az ügyfél iránti tisztelet, az önbizalom, stb.)

2. „*Ismeret*”: a világmindenségről a megismerés kognitív folyamatának eredményeként az ember pszichikumában képződő lenyomatok: képek, adatok, tények, összefüggések, absztrakciók, normák és paradigmák.

(A pályázat szempontjából itt általánosságban az adott tantárgy keretében átadni kívánt ismeretanyag a döntő: adatok, tények, fogalmak, összefüggések, normák, eljárásrend, stb.)

¹ Több más fogalom-meghatározással együtt olvashatók ebben az anyagban:
<https://btk.ppke.hu/db/06/E1/m000016E1.doc>.

3. „Jártasság”: az ismeretek alkalmazásának egyik művelete = gyakorlottság, gyakorlati felkészültség. Új feladatok, problémák megoldása ismereteink kombinatív felhasználása útján.

(A pályázat szempontjából olyan összetett műveletek elvégzésében való jártasságok a döntők, amelyek a jogász hivatás gyakorlásával függenek össze, például: egy tényállás lényeges elemeinek megállapítása, a releváns joganyag és bírói gyakorlat felderítése, értelmezése, a konkrét ügyre vonatkozó következtetések levonása; vagy: egy hatósági eljárás végig viteléhez szükséges beadványok elkészítése, stb.)

4. „Képesség”: egyéni adottságoknak tevékenység gyakorlása révén történő kifejlődése. Területei: motoros, kognitív, kommunikációs, érzelmi.

(A jogász hivatás gyakorlása során fontos

- *kognitív képességek lehetnek például: az analitikus gondolkodás; a lényeg felismerése egy komplex tényállás vagy egy hosszú, részletes jogszabály esetében; a részletek iránti figyelem képessége; a következtetési képesség [ok-okozat megállapítása]; a rendszerben való gondolkodás és osztályozás képessége; a jogi probléma meglátása konkrét ügyben; az összehasonlítás, például eltérő jogrendszerek megoldásai közötti azonosságok és különbségek feltárására; a kritikai gondolkodás és reflexió, például egy konkrét jogszabályi megoldás kapcsán, stb.;*
- *de kommunikációs képességek is relevánsak lehetnek, például: egy ügy lényegének közérthető összefoglalása mások számára; egy álláspont melletti meggyőző érvelés, a logikai levezetés képessége szóban és írásban; prezentáció helyes elkészítése és bemutatása, stb.)*

5. „Készség”: a tanulás (gyakorlás) eredménye: teljesítményképes tudás. A cselekvés automatizált eleme, mely a tudat közvetlen ellenőrzése nélkül funkcionál. Fajtái: írás-, olvasás-, beszéd-, manuális-, szenzomotorikus-, intellektuális és összetett készségek.

(Automatizált elem, tehát olyan, amit nem kell külön végiggondolni egy tevékenység végzésekor, például: valaki készségi szinten keres valamely jogi adatbázisban; készség arra, hogy egy tipikus iratot [keresetlevél, szerződés, stb.] úgy írjon meg, hogy formai követelményeinek és főbb tartalmi elemeinek nem kell újra és újra utána néznie, hanem az adott ügy szempontjából releváns specifikus tartalomra koncentrálhat, stb.)

6. „Kompetencia”: képességeken és tanult ismereteken, attitűdökön és viselkedésen alapuló jártasságok és készségek összessége.

(Általános értelemben azt értjük alatta, hogy egy diplomás jogásznak mire kell alkalmasnak lennie. A pályázatban ezt kell kifejtetni az első öt fogalom alapul vételével, a konkrét tantárggyal összefüggésben.)

II. „Z” generáció és adekvát oktatási módszerek

„Z” generációnak az 1995-ben vagy azt követően született, a tömeges és felgyorsult információáramlás világában is otthonosan mozgó nemzedéket nevezik. Hívják őket

„digitális bennszülötteknek” is, utalva arra, hogy számukra a modern digitális eszközök és felületek sokasága természetes közeget jelentenek.

„Digitális bennszülött” voltuk a tanuláshoz való hozzáállásukra, tanulási szokásaikra is jelentős hatással van:

- gyorsan szeretnének információhoz jutni; kérdés, probléma esetén azonnal „rákeresnek” az interneten; gyors visszacsatolást (megerősítést, elismerést, stb.) igényelnek;
- előnyben részesítik az audiovizuális, multimédiás tartalmakat a szöveg alapú információkkal szemben, a tömörített ismeretanyagot a terjengős leírásokkal szemben;
- ismeretforrásaik sokrétűek; jelentős tudást gyűjtenek a szervezett oktatás keretein kívülről (internet, közösségi médiafelületek, közösségi tartalomszolgáltatások);
- amit találtak, azt szívesen meg is osztják;
- hajlamosak különböző forrásokból származó információkat egyidejűleg, párhuzamosan feldolgozni („multitasking”);
- a tananyag lineáris feldolgozása helyett inkább részelemekből építkeznek és egyéni utakon jutnak el a célig;
- kedvelik a „csinálva tanulni” („learning by doing”) jellegű ismeretszerzést.

Oktatásuk szempontjából ugyanakkor különös problémát jelent, hogy:

- a nagy információtengerből nehezen szűrik ki a lényeges és hiteles ismereteket;
- ismeretszerzésük gyakran felületes, kritikai gondolkodásuk kevésbé fejlett;
- hajlamosak mindent az utolsó pillanatra halasztani.

Mindez szükségessé teszi olyan új oktatói attitűd és oktatási módszerek kialakítását és alkalmazását, amelyekkel hatékonyabban lehet válaszolni a „Z” generáció sajátosságaira. Terjednek a kooperatív, probléma-, illetve projekt munka alapú tanítási metódusok, az olyan oktatási módszerek, amelyek támaszkodnak a hálózati kommunikáció és együttműködés lehetőségeire, a digitális tartalmakra (a videóktól az online felmérésekig), s beépítik az új, digitális eszközöket (az okostelefonoktól az interaktív táblákra át az e-learning és blended learning keretrendszeréig) a tanulási folyamat egészébe.

A pályázat értékelése szempontjából előnyt jelent, ha tekintetbe veszi a „Z” generációhoz tartozó hallgatók sajátosságait, s választ kínál az ezekből fakadó kihívásokra.

A „Z” generációról, tanulási szokásairól és oktatási módszereiről hasznos összefoglalók, illetve adalékok (s a fenti leíráshoz is forrásként szolgáltak):

Duga Zsófia: Tudománykommunikáció a Z generációnak. Tudomány és a fiatalok kapcsolata. Pécs, 2013. (<http://www.zgeneracio.hu/getDocument/331>)

Dobó István – Perjés István – Temesi József (szerk.): „Korszerű felsőoktatási pedagógiai módszerek, törekvések”. Konferencia előadások. NFKK Füzetek 5. BCE, 2010. (http://unipub.lib.uni-corvinus.hu/1231/1/NFKK_5_vegleges.pdf)